

จิตติมา ทิสสุวรรณ : พลวัตและกลไกปฏิกิริยาการถ่ายโอนโปรตอนในวัสดุแอโรแมติก
เฮเทอโรไซคลิกเจือกับกรดฟอสฟอริก (DYNAMICS AND MECHANISMS OF
PROTON TRANSFER IN AROMATIC HETEROCYCLIC MATERIALS DOPED
WITH PHOSPHORIC ACID) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ ศาคริก,
115 หน้า

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาพลวัตและกลไกปฏิกิริยาการแลกเปลี่ยนและถ่ายโอนโปรตอนในระบบอิมิดาโซล (imidazole, Im) เจือกรดฟอสฟอริก (doped phosphoric acid, H_3PO_4) โดยวิธีทางเคมีควอนตัมที่ระดับ B3LYP/TZVP และวิธีการจำลองพลวัตเชิงโมเลกุลบอร์น-ออปเพนไฮเมอร์ (Born-Oppenheimer molecular dynamics (BOMD) simulations) การศึกษาเชิงทฤษฎีเริ่มด้วยการเลือกแบบจำลองการละลายล่วงหน้า (presolvation model) ที่เหมาะสมสำหรับปฏิกิริยาการแตกตัว (proton dissociation) และการถ่ายโอนโปรตอน (proton transfer) โดยใช้โครงสร้างพันธะไฮโดรเจนแบบ “ฝังตื้น” (embedded structure) และแบบ “ปลายทาง” (terminal structure) ของระบบ $H^+(H_3PO_4)(Im)_n$ ($n = 1-4$) เป็นตัวแทนตามลำดับ การคำนวณด้วยวิธี B3LYP/TZVP ยืนยันว่าเงื่อนไขการมีโปรตอนส่วนเกิน (excess proton condition) มีความจำเป็นในการสนับสนุนให้เกิดปฏิกิริยาการแลกเปลี่ยนโปรตอน โดยสารเชิงซ้อนระหว่างกลาง (intermediate complex) เกิดได้ดีในสถานะแวดล้อมไดอิเล็กทริกเฉพาะที่ต่ำ (low local-dielectric environment) ในทางตรงข้ามสถานะไดอิเล็กทริกเฉพาะที่สูงมีส่วนสำคัญในการทำให้ประจุบวกในพันธะไฮโดรเจนมีเสถียรภาพมากขึ้น และช่วยป้องกันมิให้โปรตอนเคลื่อนที่กลับไปยังโมเลกุลอิมิดาโซลเดิม ผลการคำนวณเชิงสถิต (static results) แสดงว่าโครงสร้างพันธะไฮโดรเจนแบบฝังตื้นที่มี $n = 2$ เป็นสารเชิงซ้อนระหว่างกลางที่เล็กที่สุดสำหรับปฏิกิริยาการแตกตัว ในขณะที่โครงสร้างพันธะไฮโดรเจนแบบปลายทางที่มี $n = 3$ มีประสิทธิภาพการถ่ายโอนโปรตอนในโซ่โมเลกุลอิมิดาโซลสูงสุด ผลการจำลองพลวัตเชิงโมเลกุลบอร์น-ออปเพนไฮเมอร์ ยืนยันผลการคำนวณเชิงสถิตและเสนอต่อไปว่าการกระเพื่อม (fluctuation) ของความยาวโซ่พันธะไฮโดรเจน และการกระเพื่อมของสถานะแวดล้อมไดอิเล็กทริกเฉพาะที่ต้องนำมาพิจารณา โดยเป็นส่วนหนึ่งของกลไกปฏิกิริยาการแตกตัวและถ่ายโอนโปรตอน ผลการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงมุมของการบิด (torsional angle) ในโซ่พันธะไฮโดรเจนแสดงลักษณะเฉพาะของการจัดเรียงตัวที่เรียกว่า “การเคลื่อนที่หมุนแบบเกลียว” (helical rotational motion) ซึ่งขับเคลื่อนโปรตอนให้ออกห่างจากสารเจือกรดฟอสฟอริก ผลการศึกษาทางทฤษฎียังแสดงในรายละเอียดเป็นครั้งแรก ถึงพื้นฐานการมีปฏิกิริยาต่อกันและกัน

ของการเคลื่อนที่หลัก ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดพลวัตและกลไกปฏิกิริยาการแลกเปลี่ยนและถ่ายโอนโปรตอนในระบบอิมิดาโซลเจือกรดฟอสฟอริก

สาขาวิชาเคมี
ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนักศึกษา Jithima Thisuwan
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา R. S. S. S.

JITTIMA THISUWAN : DYNAMICS AND MECHANISMS OF PROTON
TRANSFER IN AROMATIC HETEROCYCLIC MATERIALS DOPED
WITH PHOSPHORIC ACID. THESIS ADVISOR : PROF. KRITSANA
SAGARIK, Ph.D. 115 PP.

LINEAR H-BOND/IMIDAZOLE/PHOSPHORIC ACID/PROTON DISSOCIATION
AND TRANSFER/BOMD SIMULATIONS/VIBRATIONAL SPECTRA

In this thesis, the dynamics and mechanisms of proton exchange and transfer in a phosphoric acid (H_3PO_4) doped imidazole (Im) system were studied using a quantum chemical method at the B3LYP/TZVP level and Born-Oppenheimer molecular dynamics (BOMD) simulations. The theoretical studies began with selecting the appropriate presolvation models for proton dissociation and transfer, which were represented by embedded and terminal hydrogen bond (H-bond) structures of $\text{H}^+(\text{H}_3\text{PO}_4)(\text{Im})_n$ ($n = 1-4$), respectively. B3LYP/TZVP calculations confirmed that an excess proton condition is required to promote proton exchange, and the intermediate complexes are preferentially formed in a low local-dielectric environment. In contrast, a high local-dielectric environment is required to stabilize the positive charge and prevent the proton from returning to the original Im molecule. The static results also revealed that the embedded structure with $n = 2$ represents the smallest, most active intermediate complex for proton dissociation, whereas the terminal structure with $n = 3$ favors proton transfer in the Im H-bond chain. BOMD simulations confirmed the static results and further suggested that the fluctuations of the H-bond chain lengths and the local-dielectric environment must be included in the proton dissociation and transfer

mechanisms. Analyses of the time evolutions of torsional angles in the Im H-bond chain showed characteristic solvent structure reorganization, regarded as helical-rotational motion, which drives the proton away from the H_3PO_4 dopant. The current theoretical results showed in detail for the first time the interplay among the “key molecular motions” that fundamentally underlie the dynamics and mechanisms of proton exchange in the H_3PO_4 doped Im H-bond system.

School of Chemistry

Academic Year 2015

Student's Signature Jittima Thirawan

Advisor's Signature H. S. Paul